

VESZPRÉMMEGYEI ÚJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 12 kor. Fél évre 6 kor.
Negyed évre 3 kor. Egy óra 1 kor.
Lelkészek, tanítók, községi jegyzők 8 koronáért kapják a lapot.
Egyes szám ára a csütörtöki lapból 8, a vasárnapiból 16 fillér

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Ifj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatalt: Veszprém, Buhim-utca 12.

Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok az utcán is árusíthatnak.

Jobbra-balra.

A volt Reform-klub vezetői most új pártot készülnék alakítani. Mert tudvalevőleg Magyarországon úgy teremnek mostanság az új pártok, mint Harlemben a tulipán. (Tulipán-kultusz különben itt is volt, csak hogy hamar elvirágzott, mert idegenből kapták hozzá a csiraképtelen magot.) Ezért gróf Károlyi Mihály lapja nagyon leköpte azt a szándékot, irván amint következik, „akinek annyi ereje sincs, hogy a maga tüzhelyén megfőzzön egy tál ételt, az ne köpjön bele a mások ételébe, mert ehhez nem kell tudomány, csak nyál.” Ezért meg Vázsonyi Vilmos haragudott meg. És amint őt ismerjük, annál inkább bele fog köpni Károlyiék fazekába. Már harakól is. Különbben a köpködés szimbolice is, meg in natura is, tradicionális szokás a függetlenségi párton, kérdezzék meg Pozsgait. Igazán kár volna, ha elhagynák ezt a szép szokást.

A Times legutóbb azt írta, hogy Kossuthot, aki európai ember volt, a sors „egy ázsiai párt” élére állította. Persze dühöng ezért az ellenzék. Pedig hát ebben nincs semmi sértő. Hiszen a magyarok ősei is Ázsiából jöttek. Élükön a fajmagyar Sümegi Vilmos öregapjával. Hanem a sugalmazás bántja őket. Mert ők ahhoz, ami a *sugással* vonatkozásban van, nem értenek. Ők csak ordítozni tudnak.

Felelősség.

Még nem nagy ideje, hogy a 48-as függetlenségi ellenzék soraiban a ruszofilkór (mondhatnók kórságnak is) tünetei kezdettek mutatkozni. Igaz, hogy csak azon gyengébb szervezetű, kevesebb ellenálló képességű tagjainál, akik gróf Károlyi Mihály bacillusos külpolitikájával szemben nem voltak immunisok.

Gróf Apponyi Albert, aki a hármas szövetségnek a hive, maga is egészségtelen irányzatnak mondotta ezt a politikát. Kötelessége volt megtenni, mert a meggyőződésének és egész politikai multjának tiltakoznia kellett ellene és mert ő meg tudja bírálni azokat a veszélyeket, amelyekkel eme politika érvényesülése járna.

A kötelességét azonban nem teljesítette teljes mértékben. Mert az nem elég az üdvösségre, hogy *kifelé* dokumentálta — kvázi önigazolásul — hogy ő nem azonosítja magát eme képtelen és veszedelmes irányzattal. Küzdenie kellett volna ellene *bent*, a saját pártjában, hogy az még csirájában elfojtassék, nehogy eredménytelenségében

is (aminthogy bizonyosan az is lesz, mert a józan közvélemény ilyen boldogságra nem kapható) kellemetlenséget okozzon már azon pusztá tény folytán, hogy vannak imígyen gondolkozó, helyesebben: meggondolás nélkül ilyen irányban haladó politikusok is.

Ez a kötelességmúlásztás pedig annál súlyosabb formában jelentkezik, mert taktikai szempontból mindig úgy igyekezett — bizonyára jobb meggyőződése ellen — feltüntetni a dolgot, mintha a hármas szövetség elleni hangulat országszerte megvolna a kormány téves külügyi politikája miatt.

Ugyane hibában leledzik gróf Andrássy Gyula is. Annál is inkább, mert ő voltaképpen teljesen egyetért a monarkia külpolitikájával, feltétlen hűve a hármas szövetségnek és még sem igyekezett a ruszofil politikát ellensúlyozni a rendelkezésére álló módon olyképpen, hogy eme politika követőivel a szövetségést más téren is megtagadta volna.

Épp ezért ezt a két vezéralakját az ellenzéki politikának nagy felelősség fogja terhelni, ha a bár komolyan nem vehető ruszofil tendenciák miatt, csak időleges komplikációk is megnehezítik a monarkia és Magyarország amúgy is elég súlyos politikai helyzetét.

Még van idő ezt megreperálni oly módon, hogy a ruszofilizmus követőivel minden közös akciót megtagadnak s azokat izolálva, a priori akcióképtelenné teszik.

Tegyük meg A haza érdekében kötelességük megtenni. A saját reputációjuk és felelősségük érdekében pedig okos dolog lenne megtenni.

—cht.—

Politikai hírek.

— **Békesség akadályokkal.** Kossuth helyett Apponyi mellözésével és Just lemondása folytán Károlyi Mihály választotta meg elnöknek a 48-as függetlenségi párt. Azt hitték, hogy most majd békesség lesz közöttük. De hát korcsmáros nélkül csinálták meg a számadást. Mire való a Reform-klub? Meg a Vázsonyi Vilmos? A panamáknak szenvedélyes gyűjtője a politikai élet szembombján? O bizony alakít egy radikális pártot, noha a két párt programja között alig van különbség, tehát csak személyes motívumokról lehet szó. Már ez azon a részen így szokás. Tehát a békesség felé vezető pályán ismét megint csak *steaple chasse-t* lovalognak.

— **A képviselőház munkarendje.** Holnap tart a képviselőház ülést, amelyen a további teendőket megállapítja. Több törvényjavaslat lesz benyújtva. Ezek között a közigazgatás reformjáról szóló, melyet a Ház bizottságai a legközelebb letárgyalnak, ami azonban nem zárja ki azt, hogy a javaslat csak a nyári szünet után kerül napirendre. Ezzel egyidejűleg a népoktatási törvény revíziója is munkába kerül. Jankovich Béla kultuszminiszter a saját elnöksége alatt működő bizottságot már meg is szervezte; alelnökké gróf Klebeisberg Kuno államtitkár, tagokká dr. Neisser Antal miniszteri tanácsost és Hidasi Sándor kir. tanfelügyelőt nevezvén ki.

— **Mégis elmennek.** Már t. i. ők, az ellenzéki urak. És t. i. Amerikába. Párosan, hármasan. Noé galambja t. i. 2-nek szerepét most Farkasházy Zsigmond képviselő vállalta el. Az első maga gróf Károlyi Mihály volt. Most ő fölcsapott Noénak és Farkasházy lett a galambja. Ennek, szegénynek, azonban több ajjal-bajjal kellett megküzdnie, mint a grófi galambnak. Letartóztatták a szentiszta igazságának dacára, amelyet pedig könnyen kihámozhatott volna a Jenki, mikor Farkasházy azt állította, hogy ő magánemberként ment oda, Károlyihoz semmi köze, nem agitál, nem gyűjt és — ami fő — nem költ. Gróf Károlyi pedig azt táviratozta, hogy Farkasházy az ő teljes hatalmi mandátáriusa. — Hát eme *egybehangzó* nyilatkozatokból nem világlik-e ki az igazság, mint a retek a hóból? Szabadon is bocsátották Farkasházyt. Miért ne eresztenék be szegényt? Nem tesz ő kárt senkiben.

Általános szemle.

A sajtótörvény nevében. Az új sajtótörvényt, amelynek okos és helyes célja a *valótlan* hiresztelések megakadályozása, némelyek szeretik félremagyarázni. S azt hiszik, hogy ezzel a félremagyarázással sikerül nekik az *igazság* szavát is elhallgattatni. Tévednek. S mert tévednek; hát csalódnak is.

Igy járt nemrégiben egyik székesfehérvári ellenzéki napilap, amely a sajtótörvényre hivatkozva, *helyreigazítást* követelt a munkapárti napilaptól, mivel az utóbbi egy alapítvány híresztelését megcáfolta. Persze, hogy nem rektifikált a munkapárti újság, mert neki volt igaza. Ellenben még jobban leleplezte az ellenzéki lapot.

**WINTER ÁRUHÁZ,
VESZPRÉM.**

Nagy választék
női és leány diszített kalapokban.

Állandó nagy raktár
a legújabb modelu kalapformákban.

Alakítások és gyászkalapok soron
kívül azonnal készítettnek.

A legmegbízhatóbb szolid kiszolgálás.

Rendkívül olcsó árak.

Telefon 124.

Most pedig minket akarnek hasonlóképpen helyreigazgatni. Abból is alkalomból ugyanis, hogy a P. K. Ö. csornai football mérkőzéséről Molnár Árpád, lapunk pápai tudósítója ma egy heti számunkban kritikai tudósítást közölt, a „Csornai Kereskedőifjak Társaságára Tornaosztálya” jónak látta expressz levélben egy helyreigazító nyilatkozatot beküldeni hozzánk és — szintén az új sajtótörvényre hivatkozva, — annak a közlését kéri.

Nos hát tisztelettel kijelentjük, hogy a pápai tudósítónk közleményét nem igazítjuk helyre. Nemcsak azért nem, mert a Csornai Keresk. Ifjak helyreigazító sorai nem felelnek meg a sajtótörvény idevonatkozó rendelkezésének (mert a hangja sértő, a tartalma pedig nem a ténybeli cáfolat, hanem vitaközás, vádaskodás és gunyolódás), hanem azért nem, mert nekünk (a pápai tudósítónak) van igazunk. Ezt az egész P. K. Ö. tudja és szükség esetén fogja bizonyítani. — Minthogy azonban mink, akik ösmerjük és nem magyarázzuk félre a sajtótörvényt, be akarjuk tartani annak azt a rendelkezését, hogy a helyreigazítás csak akkor tagadható meg, ha annak valótlansága nyomban bebizonyítható, tehát e célból, de csakis ezért, teljes egészében leközöljük a nekünk beküldött sorokat.

Nyilatkozat.

E lap május 28-iki számának „Testedzés” rovatában a P. K. Ö. és a Csornai Kereskedő Ifjak Társaságára footballcsapata között lefolyt mérkőzésről egy tendenciózus közlemény jelent meg, mely alkalmas arra, hogy a közönséget rovásunkra meglevessze, szélsőségesnek tarjuk tehát alábbiakban a való tényeket, a nyilvánosságra hozni, hogy a pápai sportkedvelő közönség is helyesen ítélhesen. Tény az, hogy csapatunkban három győri játékos volt, ezek közül azonban egy csornai fiú és egy kapuvári volt, akik bizonyíthatólag mindig csapatunkkal játszottak mérkőzések alkalmával. Hogy ezenkívül még több idegen játékos is lett volna csapatunkban, ez ellen a leghatározottabban tiltakozunk, mert ez rágalom. Tény az is, hogy a mérkőzés alkalmával több győri játékos is volt Csornán. De hogy ezeket egyesítettünk be akarta volna állítani a csapatokba, ez ellen a hazugság ellen is tiltakozunk. Ami pedig azt illeti, hogy csapatunk kiméletlenül játszott volna, nemcsak hogy nem igaz, de egyszerűen neveléses. Ugy látszik a pápaiak ezzel akarják magukat tisztára mosni közönségük előtt. Ami már most azt illeti, hogy a pápaiak finom, elegáns játékosok-e, ezt, vagyunk olyan lovagiasak, hogy nem vonjuk kétségbe, csupán figyelmeztetjük őket az öndicséretéről szóló közmondásra.

Ezeket kívánjuk az igazság érdekében a nyilvánosságra hozni, hogy a pápai közönség se legyen rólunk olyan rossz véleménynyel, mint ahogy bennünket feltüntetni akartak.

Csornai
Kereskedő Ifjak Társaságára
torna-osztálya.

Neumann Mór
tornaosztályi vezető.

Akik olvasták ma egy heti számunkban a pápai tudósítónk kritikáját, megállapíthatják, hogy *ugyanazt* írta, amit a fenti nyilatkozat mond. S az igazán mellékes, hogy hova való *születésük* azok a győri játékosok, akik a csornai csoportban játszottak. Elég az, hogy tényleg győriek voltak. Hogy pedig a nyilatkozat említette „*több* (pápai tudósítónk szerint csak hat) győri játékos”, akik a mérkőzés alkalmával Csornán tartózkodtak (miért?), valamennyien részt vettek volna a mérkőzésben, tudósítónk egy szóval sem állította. Mindössze annyit tévedett (ha tévedésnek lehet mondani), hogy szerinte „*legfeljebb 4 győri játékos állott fel*”, pedig csak három volt a nyilatkozat szerint. — No de Molnár Árpád jó fiú, ő azt az *egy*et szívesen veendő a tudósításból a csornaiak javára, ha széper megkérjük rá.

Winter Áruház, Veszprém.

Nagy gondal kezelt női fehérnemű osztály.

Rumburgi, Hollandi és kreasz vásznakból készült női ingek, korsetták és alsók. **Teljes menyasszonyi kelengyék a legfényesebb kivitelben.**

Csecsemő- és gyermekkelengyék, ruhácskák, paplan- és kocsitakarók nagy választékban.

Állandó nagy raktár valódi svájci himzésekben, valamint óriási választék csipke és szallagokból.

RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 124.

Közigazgatás.

Központ.

(Megyegyűlés tárgysorozata.) (Folyt.)

Bakonytamási község 2 hold földet a közs. jegyzőnek átengedett és megfélebbezték. — Szöllősy Árpád volt mensehelyi körjegyző özvegyének nyugdíj iránti kérvénye. — A keresk. miniszter leirata a törvényhatósági közutak műszaki szolgálatát ellátó kir. államépítészeti hivatal személyi és dologi kiadásaihoz az 1913 és 1914 évi hozzájárulás tárgyában. — Pápa városnak a pápa-acsádgörzsönyiút áthelyezett szakaszának jókarba helyezése tárgyában hozott határozata. — Padrag, Csekut, Halimba, Ócs, Porva, Borzavár és Nagyesztergár községeknél bor és hufogyasztási jutalékok hovatartozásáról hozott határozata. — Csetény község képviselőtestületének községi temető kijelölése. — Somlóvecse, Vid községeknél alkalmazottak ellátásáról hozott határozata. — Tótvázsony község a tótvázsony-pécseli th. közut egyik szakaszának kiépítéséhez köz munkát alánál fel. — A Feszt Jakabné-féle alapítvány 1912 évi számadása. — A „Vakokat Gyámoltó Országos Egyesülete” segély kérelme. — Csetény és Dudar községek szervezési szabályrendelete. — Balatonalmádi, Sikátor Lazi és Veszprémvarsány, Bakonybél és Bakonygyirót községeknél jutalék, díj, illetve fogy. adó hovatartozási határozata. — Bakonycsernye község közgyám részére fizetést állapít meg. — Magyarszentkirály község a körjegyző részére működési pótlékok szavaz meg. — Bakonyzentlászló és Bakonygyirót községek a körjegyző részére megszavazott drágasági pótlékok beszüntették. — Bakonycsernye községnek a szápári kösznébánya részvényirtársasággal kötött haszonbérleti szerződése. — Az ajkarendeki körszülész női állás szervezése. — K. Varga Zsófia és Halász Józsefné szül. Németh Mária okleveleinek kihirdetése. — Községi költségvetések és számadások.

Városok.

Veszprém.

(Az alispán jubileuma.) Koller Sándor alispán szolgálatának tizedik évfordulója alkalmából a város tanácsa elhatározta, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek, miszerint a város nevében üdvözölje az alispánt.

(Porolás az ablakon át.) Dr. Török Gyula rendőrkapitány ez uton is felhívja a város közönségét, hogy szönyegeiket, asztalterítőiket stb. az utcára nyíló ablakon át kiporolni vagy kirázni a cselédeknek semmi szin alatt meg ne engedjék, mert az a fennálló szabályrendeletbe ütközik és szigorú büntetést vonna maga után. — A magunk részéről teljes jóakarattal figyelmeztetjük a közönséget a kapitányi rendelkezés betartására. Mert egyfelől a tisztátalan anyagoknak a járókelők nyakába való szórását magunk sem helyeseltetjük, másfelől, mivel meggyő-

ződünk róla, hogy az ezt tiltó rendelkezések, amelyről sokan nem tudnak, tényleg fennáll.

(A pöcegödörök romantikája.) Mióta dr. Török Gyula rendőrkapitány felhívást intézett a város közönségéhez a pöcegödörök tisztántartásának érdekében, husznál több feljelentés történt nála azok egyikének vagy másikának fogyatékosága miatt. A rendőrkapitány tehát újból és ez uton is felhívja a figyelmét mindazoknak a kiket illet, hogy tartsák tisztán a boduárjaikat, mert ellenkező esetben kénytelen lesz ellenük a legszigorubbant eljárni.

Pápa.

(Közzemle.) A városi adóhivatalnál a f. évi III. oszt. kereseti adójavaslat mult hó 30-tól 8 napon át közzemlére van kitéve.

(Felterjesztés.) A város hatósága felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben Pápan egy kereskedelmi iskola felállítását kéri. A város az iskola céljaira ingyen telket is felajánlott.

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

Állandó nagy játékvásár, gyermekkertészeti cikkek.

Mindennemű
uri-, női- és gyermek sport-cikkek
legkényelmesebb beszerzési helye.

Külön osztály
fürdő idény cikkekben.

RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 124.

Hirek.

— Halálozások. Mely részvételt keltett Pápan egy köznevelésben álló tanító elhunyt. Pfeiffer Mór, ki évek óta a pápai izr. elemi iskola tanítója volt, halt meg hosszas szenvedés után a mult hó 30-án. Oszatlan részvét kísérte utolsó útjára 31-én. — F. hó 1-én elhunyt Pápan Gaál Gyuláné pápai tekintélyes hentes iparos felesége.

— Megakadályozott öngyilkosság. Pünkösdi hétfőjén egy életunt ember meg akart halni s e célból a veszprémi nagyzemzőn, a Schönfeld-féle kocsmahelyiségtől nem messze, forgópisztollyal magára lött. A járókelők nem mertek hozzá közelíteni, azonban figyelmeztették Horváth István rendőrt, aki azonnal odasietett s megakadályozta az öngyilkosságot. Dicséret illeti meg a derék rendőrt, aki a veszélytől meg nem rettenve, megmentett egy embert az életnek.

— Dohánycsempész. Egy urias külsejt ember szivarkákat árusított el Veszprém-ben több uri háznál. Az éber rendőrség netszét vette a dolognak s azonnal értesítette a pénzügyigazgatóságot, melynek felhívására az illetőt letartóztatta, a pénzügyi főbiztos pedig megindította a vizsgálatot, melynek során kiderült, hogy az illető egy Budapesten működő szivarkagyártó társaságnak a készítményeit árulta. A rendőrség nyomában van az illetőknek.

— Öngyilkos házasságtörő. Horváth István napszámos volt Pápan. Jákly Antal napszámos volt a legjobb barátja, kinek szemrevéltó fiatal felesége igen megtetszett Horváth Istvánnak. Pénteken, a mult hó 29-én este valami ürügyvel tudván, hogy a férj nincs otthon, ellátogatott Jáklyékhoz és a beszélgetés folyamán hirtelen átkarolta a menyecskét, lefogta, száját is befogta és a magával tehetetlen nőt erkölcstelen merényletet követett el. Az asszony, este, mikor a munkából hazajött, elmondta férjének a rajta

esett sérelmet. Jáky Antal másnap reggel elment hűtlen barátjához és egész barátságos jellegű beszélgetés folyamán tudtára adta, hogy beperli őt. Horváth — ámbár mindent tagadott — Jáky eltávazása után egy ruhaszárító kötéllal felakasztotta magát a szobájában. Holtan metszették le.

Egy teljesen jókarban levő Remington írógép jutányos árért eladó. Megtekinthető Szalai Mór elektroteknikusnál, Veszprém, Rákóczi-tér 24.

Egy régi hegedű szabad kézből olcsón eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Bárki 3 koronáért 100 darab szép képeslapot vehet **Pongrácz Andornál, Veszprém, Ovári-utca. Oriási választék.** Állandóan raktáron tartja a legizlésebb újdonságokat lapokból és levélpapírokból. Minden versenyen aluli árak.

Winter Áruház, Veszprém.

Nagy raktár

a legujabb fazonú és minőségű fűzők, melltartók és fűzővédők. Nagy le-rakat női és gyermek harisnyákból. Utolérhetetlen minőségű bőr-, svéd- és cerna keztyűk. Legujabb divatu, minden minőségben és színben nap- és esernyők K 270-től fejlebb. Nagy le-rakat selyem, eredeti matyók hímzésű és bőr ridikulókból. Leguja b szabásu blousok minden kivétel- és minőségben. Női divatcikkek legmeghízhatóbb beszerzési forrása.

RENDRÍVÜLI OLCSÓ ÁRAK.

Telefon 124.

Igazságügy.

§ Sajtóper. Dr. Komjáthy László Veszprém város polgármesterének Suppán Mihály ellen indított sajtóperében e hó 2-án lett volna Győrben az esküdtszéki tárgyalás, amelyre majdnem száz tanu lett beidézve. A per oly módon nyert befejezést, hogy a vádlott, aki egy dr. Óvári Ferenc ellen elkövetett sajtóvétség miatt 9 hónapi fogházra ítélve fog-ságban van, a sértettől ünnepélyesen bocsá-natot kért s az neki megbocsátott.

Tudomány. Művészet. Irodalom.

* **Veszprémi színház.** Mezey Béla Veszprémben játszott debreceni színtársulata őt utolsó előadása méltó volt ahhoz a színvonallhoz, amelyen a társul egész ittléte alatt működött. Szombaton a megismételt „Cigányszerlem“-ben, vasárnap délután és este a megismételt „Mandarin“ és „Kis-király“-ban, hétfőn délután a „Neyető férj“-ben és este a „Leányvásár“-ban a társulat énekes tagjai fényesen igazolták azt a meg-érdemelt dicséretet, amiben mi s azt az ün-neplést, amiben a közönség részesítette őket. Különösen ünnepelték a „Cigányszerlem“-ben *Battifalvy* Ellát, akinek az jutalomjátéka volt. Nagyon visszás hatást kellett azonban *Kovács Miksa* karnagy magatartása, aki mid-őn a lelkesült közönség a bájos szubrett néhány dalát ismételtetni akarta, ő a közön-ség óhajáról tudomást se véve, letette a lan-tot, respective a dirigáló pálcát. Mert kérjük alássan, a művészpártóló közönség kedvé-nek a karnagy ur nem szabhat liter, méler vagy óraszám s az ő előleges megállapodásai

szerint határt. A társulat a legkedvezőbb vé-leményt és kedves emléket hagyott maga után.

* **Teozófia.** A folyóirat júniusi száma a kiváló hindu költő és írónak *C. Jinaraja-dasa*-nak bájos idylli elbeszélést hozza, melynek címe: „Krisztus és Buddha“. *Hild* Károlynétől magvas fejtegetést olvasunk a kereszténység ezoterikus vagyis benső tartal-mának értelméről. *Malea Vyne* orosz írónak mély filozófiájú „Pünkösdi meséje“ gondo-lati és költői szépségénél fogva érdemel fig-yelmet. A Kérdések és Feleletek rovatban *Besant* és *Leadbeater* érdekes válaszait ol-vassuk. A Teozófia jelen számával az első félév zárul. Előfizetés egy évre 6 kor., fél-évre 3 kvr. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest VIII. Eszterházy-u. 19.

* **Vasárnapi Ujság** A lap május 31-iki száma legszelebb teret Kossuth Ferenc halálának szen-tel: nekrológot, arcképeket, halálára és temetésére vonatkozó kepeket közöl róla, mind csupa jellemző érdekesség. A többi kepek anyagát egyeb: a dele-gátusok visegrádi kirándulása, a budapesti díj-ug-ratás, a szentpétervári sakkverseny, az ebkiállítás, a budapesti pólo-verseny, a fárai turá-út, a dán ki-rályi pár párisi látogatása, stb. Szepirodalmi olvas-mányok: *Kafka Margit* és *Lagerlöf* Zelma regénye, *Rédey* Tivadar és *Szabados* Ede versei, *Szóllóssy* Zsigmond novellája, *Schöpfung* Aladár színházi cikke, stb. Egyéb közlemények: aktuális arcképek s azendes heti rovatok: Irodalom, művészet, sakk-játék, stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 4 koronára, a „Világkronika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap“, a leg-olcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

APOLLO-mozi Veszprém.

Ma csütörtökön
és holnap pénteken

A KONZUL UR

Vigjáték 3 felvonásban.

Főszereplő **Carl Astrup.**

Ezenkívül

Ur és szolgál.

(Életkép.)

Nagypapa kedvence.

(Dráma.)

Pathé ujság.

(Természetes.)

Tiberis látkepe.

(Természetes.)

Szombaton

Jack.

Daudet Alfons világhírű re-génye után dráma 4 felvon.

Pósa Endre

könyvkereskedése

Cégtulajdonos Kálmán István.

Bérmálási alkalmakra emléktárgyul

szebbnél-szebb és tartós kötésű, hatósági jóváhagyással ellátott

imakönyvek

jutányos áron beszerezhetők

a Pósa-féle könyvkereskedésben

Veszprém, Rákóczi-tér 3.

Telefon 93.

Egyház. Iskola.

Biboros püspökünk Rómában

Báró Hornig Károly veszprémi biboros püspöknek a mult csütörtökön adta át a pápa a bibornoki diszkalapot a szokásos ünnepség keretében. A szertartás és atyai csók után magánkihallgatáson fogadta őt a saját lak-osztályában. Az új biboros mult hó 26-án fogadta a Palazzo Veneziában a di calore látogatásokat. A palotába érkeztek herceg Schönburn Hartenstein nagykövet fogadta. Tisztelegtek a biborosnál a Vatikánnál ak-kreditált nagykövevek és meghatalmazott mi-niszterek, a pápai udvar méltóságai, Merry de Val államtitkár, a római arisztokrácia, a szerzetesrendek fejei és a Rómában élő mag-yar katolikusok. Az ünnepeltnek mindenki-hez volt egy, az ő előkelő műveltségének megfelelő udvarias és kellemes szava, ami a fogadtatásnak barátságos és bensőséges szí-nezetet adott s azt meleggé tette. A neki ki-jelölt titulás templomát, a Nomentana-uton levő Szent Ágnes templomát Pünkösdi hétfő-jén vette birtokába a biboros.

Winter Áruház, Veszprém.

Saját készítményű

férfi fehérenemű osztály.

Kitűnő minőségű fehér ing K 250-től fejlebb. Nagy raktár sephier-, sport és apacs ingekben.

Francia és német szabásu fehér és színes lábravalók.

Harisnya és socknikban valamint nyak-kendőkben versenyen kívül állunk ugy árakban mint minőségben.

Nagy választék mindennemű uri divatcikkekben

Rendkívüli olcsó árak.

Telefon 124.

A gondolt és beszélt nyelv.

(Folytatás.)

Mások pedig oly élénken gondolkodnak, hogy anélkül, hogy hangosan beszélnének, megmozdulnak beszédészerveik: magukban hangosan beszélnek. Azért mondják, hogy a beszéd hangos gondolkodás. A belső nyelv-képek a szavak hallásánál is hasznos szol-gálatot tesznek, mert az ember nem hall mindent tisztán és akkor az emlékezetünkbe visszaidézett képek kiegészítik a hallottakat. Ugyanezt a jelenséget tapasztaljuk az olva-sásnál is. Csak néhány betűt olvasunk, a többiit az olvasott anyag-értelme szerint egé-szítjük ki az ismert szók képzeletével. Innen magyarázható meg az a felületesség, hogy a mohó olvasó nem veszi észre a sajtóhibákat.

A belső nyelv képzeleti s a vele össze-kapcsolt képességek az agyvelőhártya bizo-

nyos részén vannak felhalmozva, elhelyezve (localizálva).

E rövid megjegyzést fűzi Meringer tanulmányos magyarázatához, mellyel igazolja tételnünk igazságát.

Ha az agy ezen helyeinek egyikét bizonyos betegségi folyamatok megrongálják, a külső nyelvben fogyatékoság mutatkozik (aphasia): a beszédben (motoricus aphasia — szó-némaság) vagy a másoktól mondott dolog megértésében (sensoricus aphasia — szósüket-ség), az írásban (agraphia) vagy olvasásban (alexia).

Irodalom: A gyermeki agy fejlődését fejtegeti: Probst: Gehirn und Seele des Kindes, Berlin 1904. E tárgykörben mozognak: Fledsig: Gehirn und Seele, Leipzig, 1895; G. Anton und H. Zingerle: Bau, Leistung und Erkrankung des menschlichen Stirnhirns, I. Graz, 1902. Bastian: Über Aphasie und andere Sprachstörungen, Leipzig, 1902.

Míg a beszélő készséget az olvasás és tanulás folyton tökéletesíti, addig a betegség v. aggkor gyengítheti. A beszédhibákról szól (Balassa*) Két csoportra osztja azokat: központi eredetű (centralis) és szervi eredetű beszédhibákra. Idézi Gutzmann (Zur vgl. Psychologie der Sprachstörungen Zeitschrift f. pädag. Psychologie V.), ki a szervi beszédhibák közt aszerint tesz különbséget, amint a hallóképeség hiányában, vagy a beszélő szervi hibában látja az okot.

Wundt (id. m.) megkülönböztet kiejtés-beli hibákat, hangkeveredéseket és szókeveredéseket. A beszédhibák (közp. eredetűek) közt fontosak az aphasia és diphasia, a szó-emlékezet zavarai.

Kiejtésbeliek: dadogás, szótagugratás, hadarás.** Szervi eredetű beszédhiba a selypítés v. pöszebeszed, melynek gyakoribb esetei: gammacismus, rhotacismus (raccsolás), lambdacismus és az orrhangon ejtett beszéd.

Balassa Wundt-tal szemben a kiejtésbeli hibákat általánosítja. Csak azok egyének, melyeknek oka a beszélő szervek hibája (pl. polyp. adenoid vegetatio).

Gutzmann: az „Illustrierte Gesundheitsbüchlein“ c. gyűjteményének egyik kötetében***) a gyermek beszélőképességének fejlődését tárgyalva, a beszédhibákat physiologiai szempontból osztályozza.

A gyermeknyelv megfigyelésével a psychologusok már régóta foglalkoznak, a nyelvtudósok csak napjainkban érdeklődnek jobban iránta. Sweet és Passy a gyermeki nyelv fejlődésének vizsgálata közben rájönnek, hogy a gyermek nyelvtanulása és a fenőttek beszédének tökéletlen utánzása egyik főoka a nyelv folytonos fejlődésének. Az elért eredményeket értékükön felül becsüli J. Sully.****)

Meringer „Versprechen und Verlesen“*****) c. művében először tesz kísérletet arra, hogy az emberi beszédben nyilvánuló egyik lelki jelenség befolyását kutassa a nyelv történeti fejlődése vizsgálatánál. Mayer nevű elmeorvossal tett lélektani megfigyeléseit s különösen a beszédben észrevehető nyelvbottlásokról szerzett tanulságait gyűjtötte össze a művében. Megfigyelte, hogy a nyelvbottlások nem a pusztán véletlen szüli, bennük bizonyos szabályszerűség uralkodik. Sokszor nem egymásután következnek, hanem tömegesen jelennek meg tudatunk előterében a kiejtendő szók s így nem is helyes sorrendben szólaltatjuk meg azokat. A kiejtendő elemek az eszmélarsulás törvénye szerint felidézhetik a hasonló hangzású, a hasonló vagy ellentétes jelentésű s már kiejtett elemeket is és mindazokat, melyek velük egy tárgyi vagy

alaki (Paul szerint: stoffliche und formale Gruppen) csoportot alkotnak. Így keletkeznek a nyelvbottlások (csere, szövegyítés v. kombináló szóalkotás és helyettesítés). Ezt tapasztaljuk az olvasás és írás közben vagy akkor is, ha elmélyedve, mintegy magunkban beszélünk. A nyelvbottlások és tévedések forrását a lélek működésében kell keresnünk és ott is találjuk. A beszéd lelki életünk egyik nyilvánulása s tudnunk kell, hogy beszélőképességünk székhelye az agyban van.

(Folyt. köv.)

**Pünkösdre
áldozó és bérma ruhák**

nagy választékban és jutányosan kaphatók az

Angol Ruha Áruház

kész férfi, flu és leányka ruha-
áruházában

Veszprém,
Rákóczi-tér 1.

Egyletek. Szövetkezetek.

() Az agarász egyesület közgyűlése. A Veszprémmegyei Agarász és Lovas Egyesület a veszprémi Nemzeti Kaszinóban f. hó 7-én közgyűlést tart Hunkár Dénes főispán elnöke alatt.

Közgazdaság.

∞ A kamara gyűlése. A győri kereskedelmi és iparkamara hétfőn tartotta közgyűlést Meller Ignác elnöke alatt. Stoll János, a kamara elhunyt tagja helyébe Szilágyi Mihályt választották meg Veszprémből.

PALMA

az elasztikus
cipősarok

figyelje
meg
TARTÓSSÁGÁT

Nyilttér.

Nagytitiszteletű

Horváth Lajos ref. lelkész urnak

Vilonya.

Nagytitiszteletű ur ellen, mert annak idején Az Est-ben ellenem bizonyos hírdetésem miatt cikket tett közzé, egyes veszprémi lapokban nyilttéri támadást intéztem. Minthogy időközben meggyőződtem arról,

hogy nagytitiszteletű urat csak a közérdek önzetlen szolgálata vezette s belátom, hogy nyilttéri támadásom igaztalanul érte, lovagias kötelességemnek tartom, hogy a közzétett nyilatkozatban foglaltakért Ontól, tekintet nélkül arra, hogy Ön ellenem tett feljelentését visszavonja-e vagy sem, bocsánatot kérek. Annál inkább kötelességemnek tartom ezt, mert a cikkben foglalt állításokat én téves információk alapján írtam s arról meggyőződtem, hogy azok a valóságban meg nem felelnek. Amit pedig saját tudomásomként állítottam, nevezetesen, hogy a hírdetett szerből nagytitiszteletű ur is kért és hogy én Nagytitiszteletű urat tetteleg inzultáltam, kijelentem, hogy mindezt alap nélkül, csak haragomban állítottam, részemről csak taktikai fogás volt, amit mindenki, aki az Ön tisztelt személyét. és a köztünk levő fizikai erőkülömböset is ismeri, ugyis eddig is tudhatott.

Triest, 1914 május 30.

Kiváló titisztelettel
Gerő József.

WINTER ÁRUHÁZ, VESZPRÉM.

Nyári férfi harisnya Oecasio.

1 tucat férfi sockni, sima divatszineken	K 3.50
1 tucat férfi sockni, divatcsikokkal	K 3.85
1 tucat férfi sockni, nyersziű (mako) kötött	K 5.50
Férfi flór sockni, minden színben, párja	85 fill.

Rendkívüli olcsó árak.

Telefon 124.

ELADÓ

a szentkirályszabadjai határban közvetlen a veszprémi határ mellett 8000 □-ól kiterjedésű, igen jó minőségű szántóföld és a vörösberenyi hegyen 4500 □-oles szőlőterület.

Érdeklődőknek teljes felvilágosítást nyújt

Dr. Györffy Zoltán
ügyvéd

Veszprém, Szabadi-u.

Kerestetik megvételre

Veszprémmegyében egy
csinos

KIS URILAK

**7-8 szobával, mellék-
helyiségekkel, kerttel és ki-
sebb földbirtokkal.**

**Bővebbet e lap kiadó-
hivatalában.**

* (Nyelvt. 1908. II. f. 116. köv. l.)

** Bragmann Grundr. 12 62.

*** Des Kindes Sprache und Sprachfehler, Leipzig 1894, ismert. Balassa, Nyt. k. 1896, 2. füz., 251. l.

**** Studies of childhood, London 1895, ismert. Balassa, Nyt. K. 1896, 2. füz. 249. l. (A gyermek nyelve.)

***** Göschen'sche Verlagshandlung, 1896, ismeri. Balassa Nyt. K. 1896, 3. füz. 364-367. II. (Nyelvbottlások.)